

TALOUSNEUVOSTO

11.5.2016

Kokousmuistio 4/2016

Aika 11.5.2016 klo 8.00–9.30

Paikka Pääministerin virka-asunto Kesäranta

Läsnä Sipilä Juha, puheenjohtaja
Stubb Alexander, varapuheenjohtaja
Berner Anne
Fjäder Sture
Liikanen Erkki
Lyly Lauri
Marttila Juha
Palola Antti
Pentikäinen Mikael
Penttilä Risto E.J.
Rehn Olli
Hetemäki Martti (at.)
Lahtinen Markus (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 8.00 ja totesi asialistalla olevan ”Rahapolitiikka ja pankkijärjestelmän tila”, josta alustaa pääjohtaja Erkki Liikanen Suomen Pankista. Pääministeri toivotti uuden jäsenen, Mikael Pentikäisen, tervetulleeksi mukaan talousneuvoston työhön.

Valtiovaraministeri Stubb antoi pääministerin pyynnöstä katsauksen Kreikan tilanteesta ja meneillään olevista, seuraavaa rahoituserää ja tukipakettia koskevista neuvotteluista. Asiasta pidettiin euroryhmän epävirallinen kokous maanantaina. Lopullisten päätösten valmistelu on meneillään ja niitä on määrä tehdä 24. toukokuuta pidettävässä varsinaisessa kokouksessa.

2 Rahapolitiikka ja pankkijärjestelmän tila

Erkki Liikanen tarkasteli esityksessään (liite) kansainvälisen talouden viimeaikaista kehitystä ja näkymiä, euroalueen rahapolitiikkaa ja sen välittymistä, pankkien tilaa ja pankkiunionin etenemistä sekä makrovakauseräpolitiikkaa. Maailmantalouden kasvu on melko vakaata, mutta erilaiset epävarmuustekijät heijastuvat markkinaliikkeessä. Globaaleja kasvuennusteita on korjattu alkuvuodesta hieman alaspäin.

Euroalueella takana on kasvun vuosi ja kehityksen suunta on ylöspäin. Huolenaiheena on kuitenkin poikkeuksellisen hidas inflaatio ja sitä koskevat matalat odotukset myös pidemmällä aikavälillä. Myös rahoitusolot kiristyivät alkuvuonna. EKP:n rahapolitiikan tavoitteena on palauttaa inflaatio tavoitteen mukaiselle polulle keventämällä alueen rahoitusoloja ja lisäämällä mahdollisuuksia luotonannon kasvuun.

EKP:n rahapolitiikan keskeiset toimet keväällä 2016 muodostuvat matalista tai negatiivisista koroista, laajennetusta omaisuuserien osto-ohjelmasta sekä kohdennettujen pidempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjasta, jonka tarkoituksena on edistää lainanantoa yrityksille. Poikkeuksellisen kevyt rahapolitiikka tukee hintavakautta ja talouden elpymistä usean kanavan kautta. Kestävän talouskasvun aikaansaamiseen rahapolitiikka ei kuitenkaan yksin riitä: rakenne- ja finanssipolitiikalla on siinä omat keskeiset roolinsa.

Euroopan pankkiunioni on edennyt, kun yhteinen valvonta ja kriisintarkkailu on otettu käyttöön. Unionin loppuunsaattaminen yhteisen talletussuojan osalta edellyttää pankkien taseiden puhdistamista vanhoista ongelmista. Eurooppalaisten pankkien tila on parantunut, mutta niiden pitkän aikavälin kannattavuudessa on haasteita. Osassa pankkeja hoitamattomien lainojen osuus on edelleen suuri.

Tukiessaan hintavakautta euroalueella kevyt rahapolitiikka tukee samalla luotonottoa. Seurauksena saattaa joissain euroalueen maissa olla varallisuusarvojen nopea nousu ja liiallinen luottojen kasvu. Näitä riskejä voidaan tarvittaessa hillitä makrovakauseräpolitiikalla. Suomen tilanne rahoitusjärjestelmän riskien osalta on hyvä, mutta makrovakauseräpolitiikka ei ole meillä yhtä monipuolinen kuin monissa muissa maissa ja sen kehittämiseen ajoissa on syytä kiinnittää huomiota.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Kreikassa on viimeaikoina tehty merkittäviä uudistuksia ja maan tilanne on kehittynyt parempaan suuntaan kuin mm. median uutisoinnista voisi päätellä. Toisaalta nyt on kokonaisuuden kannalta palattu likimain parin vuoden takaiseen "lähtöruutuun" eli pidemmällä perspektiivillä eteneminen on ollut hidasta.
- Investointien ja kokonaiskysynnän vaimea kehitys matalista koroista huolimatta askarruttaa taloustieteilijöitä ja sille on etsitty erilaisia syitä. Pysyvän hitaan kasvun hypoteesin mukaan ilmiön taustalla on mm. korkea velkataso, ICT:n tuottavuusvaikutuksen hiipuminen sekä tuloerojen kasvu.
- Suomessa on monilla kansallisilla toimilla pyritty helpottamaan yritysrahoituksen saatavuutta mm. kanavoimalla sekä kotimaista että EU-rahaa tehokkaammin yritysten käyttöön.
- Tilastojen valossa yritysten rahoitusolot ovat Suomessa säilyneet hyvinä. Yksittäistapausten ja käytännön kokemusten valossa yritysten rahoitusolot ovat kuitenkin tiukentuneet mm. vakuusvaatimusten tiukentumisen ja korkomarginaalien kohoamisen kautta.
- Yksi Suomessa esiin noussut konkreettinen ongelma on syrjäseuduilla sijaitsevien kiinteistöjen vakuusarvojen alentuminen, mikä vaikeuttaa erityisesti maatalousyrittäjien rahoituksen saantia.
- EKP:n yritysrahoituksen osto-ohjelma ei suoraan helpota pienten yritysten rahoitusoloja ellei niiden lainoista rakenneta markkinakelpoisia instrumentteja.
- Kilpailukykykysymyksen keskeiset elementit, kustannusten leikkaaminen, työajan pidennys ja joustojen lisääminen ovat oikeaan osuiva "lääkkeitä" Suomen aseman parantamiseksi nykyisessä tilanteessa ja toimintaympäristössä. Samalla on myös tärkeää vahvistaa luottamusta ja vähentää erilaisia epävarmuustekijöitä.
- Toteutuessaan kilpailukykykysymys merkitsee huomattavia kustannussäästöjä yrityksille ja edustaa historiallista sisäistä devalvaatiota. Sopimuksen loppuunsaattaminen sovitulta pohjalta on ensiarvoisen tärkeää.

- Paikallisen sopimisen osalta kilpailukyky sopimus asettaa yritykset erilaiseen asemaan riippuen niiden järjestäytyneisyydestä. Lukumääräisesti tarkastellen tämä koskee huomattavaa osaa työnantajayrityksistä.
- Digitalisaatio avaa finanssisektorillakin merkittäviä kehitys- ja yritystoimintamahdollisuuksia, joista suomalaisetkin startupit ja rahoituslaitokset voivat hyötyä. Julkinen sektori voi osaltaan toimia tässä mahdollistajana.

4 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston kesäkuun kokous pidetään keskiviikkona 1.6.2016 klo 8.00. Aiheena on "maahanmuuttajien työllistyminen". Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri